

Gondolatok a gyülekezetváltásról

Az egyik felekezet elhagyása egy másikért olyan téma, amely sok kérdést vet fel, és sokakból nem kevés indulatot vált ki. Közismert európai jelenség a templomok kiürülése, a népegyházakból kilépők nagy száma és a kiségyházak elszaporodása, illetve – főleg nagyvárosokban – az elkötelezettség nélküli „többlakiság”, a hívők hol ide, hol oda járása.

A jelenségnek igen összetett háttere van, és gyakorlatilag ahány eset, annyi sajátos ok is létezik. A leggyakrabban emlegetett okok között találjuk a régi és új teológiai vitatémákat, az egyházi intézmények működési problémáit, a korosztályok közötti feszültségeket és talán leggyakrabban az emberi gyengeségeket. A jelenség hatása azonban mindenki számára egyértelmű: az elszakadás fájdalma.

Mivel a mai magyar egyházi életben *különösen gyakori jelenségről* van szó, úgy éreztük, hogy foglalkoznunk kell ezzel a témával is. Természetesen ez a tanulmány sem több, mint bibliai és egyháztörténeti megfontolások, illetve személyes tapasztalatok összegzése egy olyan témában, amelyről eddig nemigen szólt cikk vagy előadás, pedig eddig is szükség lett volna rá. A tanulmány senki helyett nem akar dönteni, és tanácsok helyett is inkább kérdéseket vet fel, azzal a céllal, hogy segítsen *előre* gondolkodni, vagy a történeteket legalább *utólag* átgondolni.

Nehéz eldönteni, hogy ki beszélhet vagy írhat *hitelesen* erről a problémakörrel, és az is biztos, hogy senkinek sem lehet mindenki számára elfogadható véleménye. A téma megítélésében ugyanis túl sok múlik a személyes élményeken:

- Van olyan például, aki mindig is ugyanabba a gyülekezetbe járt, amelybe beleszületett, és eszébe sem jut máshova járni. Mással viszont már egyszer vagy többször is előfordult, hogy úgy érezte, át kell mennie egy másik gyülekezetbe.
- Az egyik sosem látott mást, csak a saját közösségét, a másik viszont már több közösségben is megfordult, és van több-kevesebb összehasonlításai alapja.
- Egyesek a saját egyházukat tartják egyedül igazinak, így eleve nem tudnak, nem is akarnak más felekezetűekkel lelki vagy szolgálati közösségben lenni. Mások viszont folyamatosan kapcsolatban állnak más felekezetűekkel, és a közös lényegét éppúgy látják, mint mindenhol a helyi sajátosságokat, erősségeket és gyengeségeket; ezeken azonban túl tudnak lépni, és képesek más felekezetűekkel lelki közösségben lenni, együtt szolgálni.

Itt és most nem arról lesz szó, hogy melyik a jobb hozzáállás, hanem arról, hogy hasznos a tudatában lenni annak, hogy ki *miért* úgy közelít a témához úgy, ahogy. Ezért például ennek a tanulmánynak a szerkesztője is elmondja magáról, hogy miért gondolkodik úgy, ahogy.

- Először is, egy adott egyház *aktív* tagja, ugyanakkor keresztény *identitása* nem ehhez vagy bármely más a felekezethez kötődik: ha máshol lakna, más közösségbe járna.
- Másodszor, tudja, miről ír, mert vele is előfordult már, hogy önhibából vagy önvédelemből szükségét érezte a gyülekezetváltásnak.
- Harmadszor, hosszú ideje *felekezetközi* misszió(k)ban szolgál, és több egyház sok tagjával és lelkészével beszélgetett már a témáról.

Mint látni fogjuk, témánkat illetően léteznek bibliai, logikai és érzelmi érvek, illetve elfogadható, vitatható és elfogadhatatlan indokok egyaránt. Mindegyiken érdemes továbbgondolkodni!

1. Bibliai érvek

Gyakran hivatkoznak a Zsid 10:25-re – legalábbis az 1908-as Károli Biblia és a MBT 1990-es új protestáns fordítása szerinti fordítására: „Saját *gyülekezetünket* ne hagyjuk el, ahogyan egyesek szokták”. Az eredeti görög szöveg azonban nem egyházunk vagy gyülekezetünk elhagyásáról szól (akkor ugyanis az *ekklészia* szó lenne a szövegben), hanem „saját összejöveteleink” (*episzünagogé*) otthagyasáról. Az író tehát „fogyasztói keresztényeket” buzdít arra, hogy (1) az összejöveteleket érezzék a sajátjuknak, (2) utána maradjanak ott, mert adni is lehet, nem csak kapni.

Ugyanakkor valóban bibliai érv azonban az összes olyan ige, amely az *egységre* szólít fel, illetve az összes „...egymást” ige, amely Krisztus testének *építésére* szólít fel.

2. Pásztori szempontok

A kereszténység ugyanis *közösségi*, sőt közösségteremtő vallás, és mint minden közösségnek, ennek is vannak *vezető és vezetett* tagjai.

- A vezetőkön természetesen nagy *felelősség* nyugszik, Isten előtt felelnek a rájuk bízottak lelkéért (Zsid 13:17).
- A vezető azonban csak azért tud felelősséget vállalni, aki *hagyja* magát vezetni, aki elismeri a *tekintélyét* (ApCsel 16:4).
- Ugyanakkor a vezető tekintélye is *feltételekhez* van kötve: az egyik a Biblia alapvető tanaihoz való hűség (1Kor 4:6,17, 2Tim 3:13-17), a másik a krisztusi jellem (Fil 3:17, Gal 5:22-24).
 - Ha az illető ezeknek *nem* felel meg, el kell gondolkozni, azon, hogy mit lehet érte tenni, mi az, ami már az ő felelőssége, és ettől kezdve nem is szabad őt követni.
 - Ha viszont a vezetők felelősségteljesen, szeretettel végzik a munkájukat, akkor ezért meg kell őket *becsülni* (1Thessz 5:12-13)!

Ebből a helyzetből, a közösségi létből fakadóan bizonyos dolgok eleve elfogadhatatlanok:

- amennyire elfogadhatatlan, ha egy vezető törtető (Lk 22:24-26, 3Jn 9-10), felelőtlen (Jak 3:1) vagy diktatórikus (1Pt 5:1-3, 2Kor 11:19-20),
- legalább annyira elfogadhatatlan, ha egy tag *semmibe veszi* az érte vállalt felelősséget!

Sajnos túl gyakori, hogy emberek úgy lépnek át egy másik gyülekezetbe, hogy a problémáikat nem beszélték meg vezetőikkel.

- Biztos, hogy sok „egyszerű tag” érzi magát *túl kicsinek* ahhoz, hogy ilyen dolgokkal oda merjen állni a lelkésze elé, de bizony vannak, akik annyira *túlbecsülik* magukat, hogy senkit sem nem tudnak elképzelni maguk fölött.
- Az is biztos, hogy *van* olyan vezető is, aki a fellépésével elriasztja az embereket attól, hogy problémákról merjenek vele beszélgetni, de a keresztény lelkészek *többsége* nem ilyen, és ők joggal érzik bántónak, amikor egyes tagok (főleg a fiatalok) el sem köszönnek tőlük. (Ez ezért még egy sportklubban sem szokás.)

3. Feltételekkel elfogadható indokok

Nem az a kérdés, hogy az embernek van-e *joga* felekezetet váltani, hiszen a törvény ezt a szabad vallásgyakorlás részeként mindenki számára biztosítja. Az igazi kérdés az, hogy van-e, lehet-e *igazi oka* erre? Tapasztalataink szerint igenis *vannak* elfogadható okok. Ilyenek lehetnek például

- a megváltozott életkörülmények (elköltözés, házasságkötés),
- bizonyos betöltetlen hiányok (lelki növekedés, közösség, szolgálati lehetőség hiánya),
- elvi konfliktusok (megváltozott személyes hitelvek, vagy veszélyessé váló gyülekezet: tévtanok, szélsőséges mentalitás, kontroll és manipuláció megjelenése).

3.1 Megváltozott életkörülmények

- *Elköltözöl* máshova, ahol a felekezetednek nincs helyi gyülekezete. Van viszont egy másik felekezet, amely a mostanihoz eléggé hasonló (pl. református-evangélikus), vagy eléggé különböző (pl. katolikus-baptista), de ez neked nem okoz majd problémát, és a két pásztornak sem.
- *Megnősülsz vagy férjhez mész* valakihez, aki nem a felekezeted tagja. Van viszont egy másik felekezet, amely a mostanihoz eléggé hasonló (pl. református-evangélikus), vagy eléggé különböző (pl. katolikus-baptista), de ez nektek nem okoz majd problémát, és a pásztoraitokkal is megbeszéltétek a dolgot.
 - Megjegyzés: ha valamelyik lelkész eleve nem fogadja el a más keresztény felekezetűvel való házasságot, akkor ott bajok vannak a keresztény identitással.

3.2 Betöltetlen hiányok

- Úgy érzed, hogy a gyülekezetedben *nem tudsz lelkileg növekedni*.

- Nem arról van szó, amikor csak a lelkesültséget hiányolod, mert abban a hiszemben élsz, hogy ez a lelki élet és növekedés állandó velejárója!
- Konkrétan meg tudod fogalmazni, hogy a növekedés hiánya *miben* jelenik meg, és erről már beszélgettél is a lelkészeddel, de
 - nem kaptál tőle segítséget, mert nem is érti a problémádat,
 - vagy csak egyszerűen nem akart veled foglalkozni, hiába próbáltad.
- Bár lenne rá igényed, a gyülekezetekben *nincs közösségi életed*, azaz nincs kivel lelki közösségben lenni, barátkozni stb.
 - Nem arról van szó, amikor úgy el vagy telve magadtól, hogy senkinek sincs kedve veled együtt lenni, vagy annyira nincs önbecsülésed, hogy észre sem veszed: mások kíváncsiak rád és hiányzol nekik, vagy még sokat kell tanulnod az emberi kapcsolatokról, vagy csak lusta vagy, és elvárod, hogy mások teremtsenek közösséget neked!
 - Erről már beszéltél is a lelkészeddel, és felajánlottad neki a segítségedet a közösség építéséhez, de
 - ő elutasította a segítségedet,
 - vagy elfogadta a segítségedet, de a helyzet minden ellenére sem változott, amit ő is belát, és ő is elenged máshova.
- Tudnál, és kész is lennél *szolgálni a gyülekezetben*, de nincs rá lehetőség, nem kapsz rá alkalmat, méghozzá túl hosszú időn át.
 - Nem arról van szó, amikor azt hiszed, hogy valamire karizmád van, csak mások nem látják, vagy amikor szolgálat ürügyén valójában csak önmegvalósítani akarsz!
 - Erről már beszéltél is a lelkészeddel, de
 - ő elutasította a felajánlásodat,
 - vagy olyan feladatot akart rád bízni, amire tudod, hogy *nem* lennél alkalmas,
 - vagy *tényleg* nincs több tér a szolgálatod számára is, és ezért a pásztorod szerint is többet szolgálhatod Krisztust máshol.

Ilyen indokokkal és feltételekkel át lehet menni a saját felekezetünk másik helyi gyülekezetébe. Ha ilyen nincs elérhető közelségben, akkor viszont fontolóra lehet venni az átlépést egy másik felekezet helyi közösségébe, de a régi és az új lelkésszel is ajánlatos megbeszélni a történeteket.

3.3 Elvi konfliktusok

- Arra a meggyőződésre jutottál, hogy a felekezeted bizonyos *tanításaival* vagy *szokásaival* nem tudsz azonosulni, és úgy látod, hogy ennek nagy hatása lehet a hitéletedre és a szolgálatodra (tipikus témák: szentségek, karizmák, egyházszervezet, istentisztelet).
 - Erről beszéltél is a lelkészeddel, és bár valószínűleg nem értett veled egyet az adott témában, azzal egyetértett, hogy ha ez neked ilyen fontos, akkor Krisztust a másik felekezetben is tovább szolgálhatod.
- A gyülekezeted vezetői *veszélyes tévtanokat* kezdenek el hirdetni.
 - Nem arról van szó, hogy te ebben-abbban vagy állandóan másképp értelmezed a Bibliát, mint a lelkészed vagy az egyházad,
 - hanem arról, amikor az új tanítások a kereszténység *alapjait* érintik: pl. Isten lényével, Jézus lényével, vagy üdvözítő tetteivel kapcsolatos eretnokségek, Biblián kívüli kinyilatkoztatások, az üdvösség extra feltételei stb.
- A gyülekezeted elkezd magát *a legjobb, legigazabb* vagy *az egyedül üdvözítő* gyülekezetnek tartani.
 - Nem arról van szó, hogy találkoztál teljesen beszűkült hívőkkel, mert olyanok minden egyházban vannak,
 - hanem arról, amikor azt tanítják: ha *innen* elmész, az üdvösségedet kockáztatod, nem lehetsz igazi tanítvány, lemegy rólad az áldás, Isten megbüntet stb.
- A gyülekezeted vezetői elkezdik *kontrollálni, manipulálni* a tagokat.
 - Nem arról van szó, hogy amikor tanácsot kérsz tőlük, rámutatnak *a Biblia* tanítására, de te azt

nem akard elfogadni, és inkább mérsz a saját fejed után, vagy amikor csak nem látod, hogy mi a te dolgod és a te felelősséged, és mi az, ami más dolga és felelőssége, vagy hogy valójában nem létezik olyan tekintély, amelyet képes lenni elfogadni magad fölött,

- hanem arról, amikor olyasmiben akarnak *helyetted dönteni*, ami a Biblia szerint a te személyes lelkiismereti döntésed (pl. párválasztás, pályaválasztás, adakozás mértéke).

Ha a vezetők a *bibliai* érveket elutasítják, a kritikát semennyire sem tűrik, a probléma *helyett* a problémára rámutató személy válik problémává, és *választás* elé állítják az embert, hogy vagy engedelmessékedik, vagy távozzon – akkor fontolóra kell venni egy új közösség keresését.

4. Vitatható és elfogadhatatlan indokok

A gyakori indokok másik része vitatható vagy akár teljesen elfogadhatatlan, mert a döntés *igazi motivációja* személyes hiba lenne (pl. bűn, kiskorúság) vagy ismerethiány (pl. torz kép az egyházzól, Isten munkálkodásáról).

Az igazi indokokra a megfelelő pásztorok szeretettel, tanítással, példaadással rá tudnak mutatni, de ha ezt az illető tag nem akarja elfogadni, az ajtót akkor is nyitva lehet hagyni. Sok visszatérő példája igazolja azt a pásztori bölcsességet, amely inkább enged, és hibázni is hagy, mert a „tékozló fiú” sokat tanulva, megerősödve térhet vissza.

A vitatható indokok többnyire a következő területeket érintik:

- ott jobb a tanítás (tipikus vonzerő: inspirálóbb, lelkiileg táplálóbb, nem tematikus)
- ott jobb a dicsőítés (tipikus vonzerő: kortárs könnyűzene, kézfelemelés lehetősége)
- ott több a fiatal (tipikus vonzerő: fiatalos légkör, zene, kommunikáció)
- ott több csoda történik (tipikus vonzerő: nyitottság a természetfelettire, több gyógyulás)
- ott ébredés van (tipikus vonzerő: több megtérő, komolyabb hitélet)
- az divatos „gyűli” (tipikus vonzerő: a fenti elemekből többnek a jelenléte egyszerre).

Ezek az indokok egyértelműen mutatják

- egyrészt a megoldatlan *korosztályproblémákat*,
- másrészt az evangéliumi és a karizmatikus jellegű kiségyházi lelkiség vonzerejét.

Itt és most *nem* feladatunk e kegyességi-lelkiségi sajátosságok elemzése és értékelése. Az azonban biztos, hogy minden egyháznak ki kell dolgoznia valamilyen stratégiát arra, hogy hogyan kezelje azokat a kérdéseket és problémákat, amelyek az eltérő korosztályok meglétéből vagy hiányából, illetve a különféle lelkiségek egymásra hatásából vagy éppen hogy az elszigeteltségből fakadnak. Ezek után vegyük sorra azokat a gyakori indokokat, amelyek véleményünk szerint *vitathatók*.

4.1 Ott jobb a tanítás...

Valóban nem egy gyülekezetben probléma, hogy a tanítás nem eléggé inspiráló, nem segíti a lelki növekedést, illetve hogy lényegében mindig ugyanarról a néhány témáról van szó.

- Ezen azonban egyrészt *segíthet* a tanító, és a tanítónak *segíthet* a gyülekezete. A tanítónak tudnia kell, hogy a prédikációja annyira fogja megragadni a hallgatóságot, amennyire *őt magát* megragadta Isten igéje (szükséges az állandó megújulás), másrészt csak ritkán annyira kötött a liturgia, hogy ne lenne mód a Biblia egyes könyveit végigtanítani.
- De a gyülekezeti tagnak is van felelőssége! *Imádkozol* rendszeresen és hittel a pásztorodért, hogy Isten megragadja készülék közben? Megkérdezted, hogy te vagy más mivel segíthetne neki abban, hogy *legyen (több) ideje* felkészülni? Kap egyáltalán bármilyen *visszajelzést*?

Természetesen *van különbség* tanító és tanító között, ami a hivatástudatot, a tehetséget vagy a lelki alkatot illeti.

- Egyrészt azonban egy pásztor *nem csak tanít*: hasznos, ha jó előadó és van teológiai műveltsége, de ugyanilyen fontos a szervezői készsége, az emberközelsége, és hogy milyen lelkigondozó!
- Másrészt, ahogy a legtöbb gyülekezeti tag, úgy a legtöbb lelkész is *átlagember*. A különleges

tehetséggel megáldott pásztorok tanításait pedig úgyis felveszik, és kazettán árulják, vagy feltöltik az internetre. Tehát ha annyira szereted XY-t hallgatni, töltsd le a tanítását, de csak ezért ne hagyj ott a gyülekezetet, ha más területen jó a pásztorod!

Egy közösséghez ugyanis – optimális esetben – sokkal *több szálon kell kötődni*, mint hogy vasárnaponként az ember meghallgat valakit. Éppen erről ír a Zsid 10:25, ti. hogy a keresztény gyülekezeti összejövetel nem egy szolgáltatás igénybevétele, ami után nyomás haza!

- Egyfelől, *az istentisztelet* – optimális esetben – több, mint a prédikáció: közösségi lelki élmény, együtt meghajlás Atyánk előtt, együtt odafigyelés az ő Szavára, közösségi és egyéni imádság, beszélgetés, gondok és örömök megosztása egymással.
- Másfelől, *a gyülekezet* nem csupán időnkénti hallgatóság, hanem – optimális esetben – kisebb baráti körökből is álló emberi közösség, közös programokkal, különféle szolgálati csoportokkal, hobby körökkel stb. Lehet, hogy még nincsenek ilyen kötődéseid, de valóban végiggondoltad, hogy *mit tehetsz te* azért, hogy legyenek?

Végül, valószínűleg a lelkészed is azt reméli, hogy az ő vasárnapi tanítása *nem a te egyetlen lelki eleded*, és valószínűleg ő sem hiszi azt, hogy az adott szakasról *csak annyit* lehet elmondani, amennyire neki ideje van. Mi lenne, ha nem tőle várnál el nagyobb produkciót, hanem *te magad* rendszeresebben vagy mélyebben olvasnád az Igét? Mi lenne, ha barátokkal vagy egy rendszeres gyülekezeti csoportban többet vagy mélyebben beszélgetnétek a tanításban elhangzott szövegről?

4.2 Ott jobb a dicsőítés...

Az egyház egyfelől *a mindenkori kultúrában* él, amely hatást gyakorol rá, másfelől az egyház maga is olyan *szubkultúra*, amely igyekszik önmagát megőrizni a következő nemzedékek számára. Ezért minden egyháznak megvan a maga sajátos zenei élete is: a régebbi egyházak zenéje akár több évszázados, a néhány éves-évtizedes felekezetek zenéje pedig frissebb. Persze ma már sok hagyományos gyülekezetben is vannak ún. ifjúsági vagy gitáros istentiszteletek, amelyeken új (kortárs) dalokat (is) énekelnek, máshol azonban megtartják a régi dallamokat és szövegeket, de sikeresen *újrahangszerelik* őket. Nyilván nem kell kidobni a régit, *csak mert régi*, hiszen az egyház már évszázadok óta éneklé őket, ahogy nem kell kidobni az újat, *csak mert új*, hiszen az egyház még évszázadokon át énekelheti őket. Az új énekek éppen azért születnek, amiért a régié is annak idején: a *megújulás* jelei. És ahogy a régieknek le kellett tisztulniuk, úgy az újak közül is lassan kiválogatódnak azok, amelyek maradandó értéket képviselnek; ezzel pedig a *folyamatosság* jeleivé válnak, ami ugyanolyan érték, mind a megújulás.

Tehát amikor valaki egy bizonyos felekezethez csatlakozik, akkor *a helyi egyházi kultúrához is csatlakozik*, amely vagy tetszik neki, vagy nem. Ez egyszerűen *ízlés kérdése*, nincs rá bibliai előírás! (Aki leragadtak Bachnál, vajon mit szólnának egy közel- vagy távol-keleti gyülekezet zenéjéhez?) Az istentiszteleti zene megváltoztatása pedig felekezettől függően vagy az egyház *egészét* igényli, vagy a *helyi gyülekezet szabadságában* áll.

Egy biztos: ha *pusztán* az istentiszteleti stílus vagy a zene minősége neked elég ok a távozáshoz, akkor valószínűleg semmi sem köt a jelenlegi gyülekezetedhez. (De tényleg így van?) Másrészt, ha más gyülekezetek istentiszteleti zenéje tényleg annyira tetszik, akkor vedd meg a CD-jüket, és hallgasd meg, énekelj velük otthon, de *csak ezért* ne hagyj ott a gyülekezetet!

Ehhez a témához tartozik „az érzelmi kifejezés szabadságának” témaköre is, nem egy gyülekezetben konkrétan a kézfelemelés kérdése. Semmi baj nincs azzal, ha *te* imádat közben felszabadultságként éled meg a kezeid felemelését – vagy bármi mást: a letérdelést, a felállást, a karok kitérését stb. Csak tudd, hogy ezzel nem mindenki van így: ez részben *temperamentum*, részben *éppeni lelki állapot* kérdése:

- Először is, mivel *lelki alkat* kérdése, ami *számodra* felszabadulás és fontos, az más számára furcsa vagy kifejezetten zavaró lehet. És nem a szabadság a legnagyobb dolog, hanem a szeretet. A valóban szabadok képesek éppen arra képesek, hogy *másokra* legyenek tekintettel, és mások érdekében *önmaguknak* szabjanak határt (lásd Róm 14. fejezet).
- Másodszor, mivel *éppeni* lelki állapot kérdése, a dicsőítés, éneklés közbeni kézfelemelés vagy bármely más megnyilvánulás *őszinte*, önkéntelen és természetes mozdulat lehet; ezért nem szabad ilyesmit elvárásá tenni, kötelező lelkiségi „stílusjeggyé”.
- Harmadszor, ha valódi lelki élményről van szó, és nem csak emberi szélsőségről, akkor nem

megfőkezhetetlen motorikus jelenség. Ezért ha a te saját közösségedben másoknak *szokatlan, figyelemelterelő vagy kifejezetten zavaró* lennél felemelt kezekkel (vagy bármilyen más gesztussal, pózzal), akkor szeresd őket annyira, és légy valóban szabad annyira, hogy a felemelt kezeidet otthon hagyod az imakamrában! Úgysem magamutogatásból tennéd, ugye? Akkor képes vagy rá, hidd el!

4.3 Ott több a fiatal...

Egy egészséges gyülekezetben minden korosztály megtalálható. Az időseknek *szükségük* van a fiatalokra, azok lelkesedésére, frissességére, illetve a mai fiatalokkal való kapcsolatkésztség megmaradásához. A fiataloknak is *szükségük* van az az idősekre, azok tapasztalataira, bölcsességére és bizonyágtételére. Erről a *kölcsönös függésről* azonban sajnos hol az egyik, hol a másik fél szokott elfeledkezni. Különösen gyakran hangzik el, hogy *mindig a fiatalokkal van a baj*, hiszen ők szoktak kiválni, elmenni, és mindig az idősek maradnak.

- Ez persze nem feltétlenül annak a bizonyítéka, hogy mindig a fiatalokkal van a baj: mivel az idősebbek vezetik a gyülekezetet, és „a hatalom” az ő kezükben van, aki az *ő* döntésüket nem fogadja el, *annak* kell mennie.
- Sok fiatal azonban valóban türelmetlen, éretlen, és bünt követ el, amikor egy gyülekezetből magával visz másokat anélkül, hogy felelősséget vállalna (vállalhatna) értük.
- Fiatalok és idősek ugyanazokat a hibákat követhetik el, hiszen minden korosztályt *egyformán* megkísért az, hogy az ember csak a maga igazát látja és hajtogatja, miközben Istenre, Bibliára hivatkozik – anélkül, hogy a másik gondolatait és érzéseit valóban meg akarná érteni.

Egy gyülekezet *fiatalossága* különben több dologban is megjelenhet, például, hogy számszerűen több a fiatal, vagy a lelkész fiatal, vagy a stílus fiatalos.

- Jó dolog, ha egy gyülekezetben *sok* a fiatal, de vannak gyülekezetek, ahol szinte *csak* fiatalok vannak, akik többnyire nem is érzékelik az idősebbek hiányát. Ezek a gyülekezetek aztán spontán vonzzák magukhoz a többi fiatal is.
 - De miért jó az, ha a többi, nem túl fiatalos gyülekezetből minden fiatal átmegy ebbe a fiatalosba? Hogy jobban érezze magát? Hogy társra találjon? Mindent meg lehet érteni, de mi lesz az ott maradt idősebbekkel, és a még kevesebb fiatalal?
- Ami a *fiatalos stílust* illeti, ez részben korosztály-, részben kultúrafüggő. Főleg két dologban jelenik meg: az öltözködésben, ami nem ünnepies, hanem hétköznapi, illetve a kommunikációs stílusban, ami nem „kenetteljes” vagy „papos”, hanem természetes hangvételű.
 - Egyrészt azonban a Biblia nem írja elő az öltözködést és a modort, de azt igen, hogy próbáljunk meg egymáshoz *alkalmazkodni*.
 - Másrészt, amennyire különbözhet egymástól a nagyváros és a falu kultúrája, annyira más évszázados hagyományok keretei között dolgozni, mint szabadon építkezni szabadon lerakott alapokra.

Tehát a kérdés nem az, hogy „Fiatalosak legyünk, vagy ne legyünk fiatalosak?”, hanem – mint mindig – az, hogy odatartozol-e, ahova tartozol, és tudsz-e ezért áldozatot hozni, tudsz-e magaddal kompromisszumot kötni, nem kényszerből, hanem az Úrért, szeretetből?

4.4 Ott több csoda történik...

Közismert, hogy az egyes felekezetek között milyen nagy hangsúlybeli különbségek vannak ezen a téren. Ami az egyik felekezet szerint ma már nincs is, arról a másik felekezet úgy véli, hogy kötelező velejárója a hitéletnek. A két véglet között pedig széles a spektrum. Egyesek csodavárása érthető, mert valódi szükség diktálja (pl. betegség), mások azonban csak látni szeretnének ilyesmit, és ezért járnak ide-oda.

Egy biztos: Isten nincs egy bizonyos *helyhez kötve*! Csak mert azt hallottad, hogy valahol például gyakran történik gyógyulás, még nem kell oda „átigazolnod”. Isten ajándékaiért sosem kell messzebbre menned, mint amíg *a térded leér a földig*!

- Ha Isten téged meg akar gyógyítani, akkor ehhez miért nem elég *neked* kérni? Hiszen rólad van szó,

- nem? Miért kellene ehhez XY? Őt talán nem *Jézusért* hallgatná meg az Isten – ahogy Téged is?
- És gondolj bele: ha a csoda mégis a te gyülekezetekben történik meg Veled, akkor Isten éppen azokat lepheti meg, akik eddig talán nem is mertek hinni az ilyesmiben?
- Persze, ha már imádkoztál, de Isten nem adta meg, amit kértél, akkor jó ötletnek tűnhet, hogy „talán majd máshol...” De nem azért gondolsz így, mert *nem akarod elfogadni*, hogy Isten nem adta meg, amit kértél? Ez azonban nem a jelenlegi gyülekezetéről szól – akármit is tanít a Lélek ajándékairól –, hanem rólad, illetve arról, ahogy Istenről és a gondviselésről gondolkodsz.

4.5 Ott ébredés van...

Az „ébredés” tkp. Isten nem hétköznapi, különösen kegyelmes és nagy hatású munkálkodása: az egyház hirtelen megújulása. Ezt egyfelől a tagok hitéletének mélyülése, gazdagodása, másfelől a megtérők nagy száma fémjelzi.

- Ébredés az egyháztörténet során újra meg újra előfordult, hol itt, hol ott jelent meg. Lényeges azonban tudni, hogy mindig *az egyház megtéréseivel* kezdődött, a már keresztények *igazi tanítvánnyá* válásával.
- Isten pedig rendszerint *nem* az éppen divatos, erős gyülekezeteket, hanem mindig a kicsi, száraz, élettelen, halódó közösségeket rázta fel. Ők ugyanis valóban tudták, hogy ami történt, az nem rajtuk múlt.

Egy felébredt gyülekezet nagyra nőhet, tovább osztódhat, és más, régóta működő gyülekezetekre is nagy hatással lehet.

- Az igazi „tűz” azonban *nem azzal terjed*, hogy más közösségek tagjai mind oda átigazolnak, elhagyva saját alvó, vagy alvónak vélt közösségüket.
- Mindig voltak nagy hatású, különös kegyelemmel megáldott prédikátorok és prédikációk, de *ezért* nem szükséges otthagyni a gyülekezetünket és a felekezetünket.

Ha a közösséged tényleg „alszik”, és onnan *minden* „felébredt” elmegy, akkor mi lesz velük? Ha tényleg „felébredtél”, akkor ne csak hozzájuk képest legyél ébren, hanem *értük*. És próbáld meg valahogy úgy ébresztgetni őket, hogy *kedvük* legyen felébredni, és ne válj a számukra rémálommá!

4.6 Az divatos gyülekezet...

A „divatos” gyülekezet fogalma bibliai szempontból meglehetősen bizarrul hangzik.

- A gyülekezetek változnak, egy időre *bármelyik* közismertté és vonzóvá válhat az átlagnál inspirálóbb tanítása, működőbb közössége, hatékonyabb szolgálata vagy képzettebb zenészei miatt.
- De ez miért lenne ok arra, hogy máshonnan *ezért* mindenki oda átmenjen?
 - A Biblia és Krisztus *ugyanaz* mindenhol, nem?
 - Ami pedig valóban különbség lehet, az nem olyasmi, ami bárhol *kegyelemből van*, és amiért a helyiek *sokat dolgoztak*?

El lehet látogatni a valamiért éppen vonzó közösségekbe, és hazavinni olyasmit, ami valóban *Krisztusról* szól, és nem csupán stílus, hangszerelés, hangerő, ízlés, temperamentum vagy kultúra dolga. Csak azt kell tudni, hogy mi szól valóban *Krisztusról*, és mi szól másról. Ez pedig lelki érettség és értékrendszer kérdése.

Záró gondolatok

Manapság sokan képtelenek az elkötelezettségre, a másokért, közös ügyekért való felelősségvállalásra, a terhek hordozására. De nem éppen *ez* bizonyítaná, hogy a régi elmúlt, és újjá lett minden, hogy az ember végre nem önmaga körül forog és másokat is ugyanolyan valóságosnak lát, mint önmagát?

Mások az emberi hibák és bűnök miatt keserednek meg, és végleg ott akarják hagyni az egyházat – annak kiábrándító tagjai miatt. Úgy döntenek, elég nekem Isten, a többiekből nem kérek. De létezik Krisztusban *magán tanítványság*? Mondhatod-e a Főnek, hogy szereted – csak nyaktól lefelé nem kérsz belőle?

Lehet hinni Krisztusban úgy, hogy nem hiszünk Krisztus *egyházában*? Mert ha igen, akkor Jézus

hazudott, és az ördög ünnepel, mert a pokol kapui mégiscsak erőt vettek az egyházon: bement rajtuk, és nem jött ki... (Mt 16:18) Vagy pedig igenis, a Krisztusba vetett hitünk része az egyházba vetett hit is (lásd az egyetemes zsinatok hitvallásait), és az egészséges hitélet része a hívők közösségéhez való tartozás, annak minden velejárójával, örömeivel és bajával együtt. Istennek népe van, családja van – Jézus legalábbis nem szégyell minket a testvéreinek nevezni (Zsid 2:11). És mi egymást?

Legszívesebben minden gyülekezetben kitennék egy táblát: ÉPÍTÉSI TERÜLET! Talán emlékeztethetne minket arra, hogy mekkora szerepünk lehet egymás megszentelődésében. Hiszen aki másokkal kapcsolatba kerül, azaz mások világába belép, az „gödörbe léphet”, annak „a fejére eshet a festékes vödör” stb. Vagy kitehetnénk az ISKOLA feliratot, ha elfelejtettük volna, hogy *tanítványok* vagyunk. Mert vajon hol és kikkel akarnánk együtt újratanulni az *emberséget*, ha nem azokkal, akik ugyanabban a padban ülnek, és ugyanarra a Tanárra figyelnek? De lehetne az egyház KÓRHÁZ is, hiszen hol akarnánk kigyógyulni a lelki sebeinkből, ha nem ott, ahol mindenki tudja, hogy beteg, hiszen azért jött oda a lelkek nagy Orvosához, nem?

Nem véletlenül nevezi Pál az egyházat Krisztus Testének: más közösségek bajai a *mi* bajaink, mert *Krisztus* bajai. Más közösségek örömei a *mi* örömeink, mert Krisztus örömei. Ha ezt nem érezzük, akkor kihagyott a Test-tudatunk, és ha így maradunk, akkor elszigetelődő és ezért elhaló sejtekké válunk.

Nem csak ahhoz kell csoda, hogy a gyülekezetben a dolgok *megváltozzanak*, hanem ahhoz is csoda kell, hogy addig a tagok *kitartsanak*. Mert mi van akkor, ha Istennek fontosabb az, *akivé és amivé válunk* a sikerek és kudarcok közepette, mint az, hogy minden úgy menjen, ahogyan mi szeretnénk? Ez is egy lehetőség.

Kérdések a továbbgondolkodáshoz

1. Mennyire érzem a saját gyülekezetemet a sajátomnak?
2. Mi ennek az oka? Min kellene nekem változtatnom, és hogyan?
3. Tényleg van valami probléma a gyülekezettel? Nem csak saját magammal van problémám, és ezért viselem el nehezen a többieket?
4. Tényleg olyan nagy a probléma, hogy ezért elmenjek?
5. Megbeszéltem a problémámat a gyülekezetem vezetőivel, a pásztorommal?
6. Milyen volt az én hozzáállásom? Kritizálni könnyű, de próbáltam megérteni, együtt érezni, segíteni?
7. Tényleg nincs esély arra, hogy a dolgok megváltozzanak? Mit tehetek én? Mit tehetne Isten?
8. Elvi okokból mennék el, vagy személyes okokból, vagy valamilyen érdekből?
9. Valóban nincs itt rám szükség? Máshol valóban szükség lesz rám?
10. Valóban nem fogok másoknak hiányozni? És mások nem fognak nekem hiányozni?
11. Van megköszönni vagy megbocsátani valóm? Megköszöntem? Megbocsátottam?
12. Úgy gondolkodom és beszélek a volt gyülekezetemről, hogy majd a mennyben nem lesz mit szégyellnem előttük?